

ชื่อผลงาน	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนครขอนแก่น
ผู้รายงาน	นางเครือวัลย์ พนมหิรัญ
โรงเรียน	นครขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (2) เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (3) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (4) เพื่อประเมินผลการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะ ชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มเป้าหมายได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน นครขอนแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว จำนวน 16 แผน แบบประเมินทักษะชีวิต แบบวัดทักษะชีวิต และแบบสอบถามความพึงพอใจในการ จัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพที่คาดหวังและสภาพปัจจุบันครูผู้สอนกิจกรรม แนะแนว ครูคาดหวังให้นักเรียนมีเหตุผลตามลำดับขั้นตอน สามารถรู้คิดและนำข้อมูลที่สำคัญเก็บไว้ ในความจำระยะยาว แก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล มีการแสวงหาข้อมูลมาประกอบการตัดสินใจจาก แหล่งข้อมูลที่หลากหลายด้วยตนเอง แล้วประมวลความรู้เพื่อการเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่ ถูกต้องมีเหตุผล แต่สภาพปัจจุบัน พบว่า ผลการประเมินนักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่ผ่าน การประเมิน การคิด การจัดการเรียนการสอนด้านการคิด ในระดับมัธยมศึกษายังไม่บรรลุเป้าหมายตามสภาพ ที่คาดหวัง การเรียนการสอนไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ไม่ฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนเรียนแบบท่องจำ ไม่มีเหตุผล ลืมง่าย ทำให้นักเรียนคิดไม่เป็น ทำไม่ได้ ไม่รักการอ่าน ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และครูมีความต้องการเกี่ยวกับการ พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยครูจะต้องจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยการใช้ เทคนิคหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การสอนโดยใช้สื่อประสม สื่อ คลิปภาพเสียง การศึกษากรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมุติ เพลง เกม สื่อ CAI Power Point ภาพยนตร์สั้น เรื่องสั้น การฝึก ทักษะการสื่อสารที่ดี การปฏิเสธผ่านไลน์ เฟสบุค โทรศัพท์ที่ถูกต้องและพัฒนาความสามารถในการใช้

ทักษะชีวิต ไปพร้อมกับพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความมีวินัย โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ และฝึกฝนด้วยตนเอง เพื่อให้ นักเรียนได้สำรวจ ตั้งคำถาม อธิบายเหตุผล และพบคำตอบโดยการทำกิจกรรมทั้งกายภาพและทาง สมองด้วยตนเอง

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบหลักคือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารความรู้และทักษะความสามารถสิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หลักการ ตอบสนอง สิ่งสนับสนุน และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน (2) ชี้นำสืบเสาะหาความรู้ แบ่งเป็น 3 ขั้นคือ คือ (2.1) ชี้นำทำความเข้าใจปัญหาและข้อความของปัญหาให้ชัดเจน (2.2) ชี้นำดำเนินการศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหา (2.3) ชี้นำเสนอคำตอบหรือผลการแก้ปัญหา (3) ชี้นำอธิบาย เป็นการอธิบายและเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ (4) ชี้นำขยายความรู้ความเข้าใจ (5) ชี้นำประเมินผล ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีนำไปหา ประสิทธิภาพประสิทธิภาพแบบเดี่ยว กลุ่มเล็ก และภาคสนาม โดยมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.66/81.11, 87.80/86.67 และ 87.40/86.22 ตามลำดับเมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ปรากฏว่า มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โดยภาพรวมคะแนนสูงกว่าร้อยละ 80 ซึ่งผลการประเมิน ระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ย 26.29 คิดเป็นร้อยละ 87.64 ผลการทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ย 8.43 คิดเป็น ร้อยละ 84.30 และผลการประเมินทักษะชีวิต มีค่าเฉลี่ย 15.47 คิดเป็นร้อยละ 85.94

4. ผลการประเมินการใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับการใช้ ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียน 40 คน มีนักเรียน ที่ได้คะแนนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 95 ซึ่งผ่านเกณฑ์ ที่กำหนดไว้ (2) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต นักเรียน 40 คน มีนักเรียนที่ได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 92.50 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสืบเสาะหา ความรู้ร่วมกับการใช้ปัญหาเป็นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยนักเรียนพึงพอใจกระบวนการ จัดการเรียนรู้สูงสุด เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติด้วยตนเอง และร่วมกันคิดหาคำตอบ ร่วมกันกับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ในกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ตามลำดับ ครูเรียงเนื้อหาและกิจกรรมได้ อย่างเหมาะสม นักเรียนมีความสุข และสนุกสนานในการเรียนรู้ สามารถสรุปความรู้เชื่อมโยงนำไปใช้ ในชีวิตประจำวันได้